

Luisterleeftijd

Zondag 14 december, derde adventszondag, Christus Triumfatorkerk

Voorganger ds. Jaap van den Akker

Lezingen: Jesaja 35: 1-10 en Lucas 1: 39-56

KOMEN

- Welkomstwoord
- Aansteken derde adventskaars
- Aanvangslied/kaarsenliedje 'Lied van het licht' (Mensen kijken in het donker) (Hemelhoog 143: 1, 2 en 3)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag: Psalm 85 (Lied 85: 3 en 4)
- Kyriëgebed
- Adventslied: 'Licht in onze ogen' (Lied 463: 1, 2, 4 en 8)

WOORD

- Adventsproject: Wees welkom
 - Gebed*
 - Gesprek*
 - Projectlied Welkom bij de Koning*
- Schriftlezing: Jesaja 35: 1-10
- Lied: 'De steppe zal bloeien' (Lied 608: 1 en 2)
- Lezing: Lucas 1: 39-56
- Lied: 'Mijn ziel maakt groot de Heer' (Lied 157a: 1 en 3)
- Preek

Het gaat over muziek vandaag. Want er wordt wat afgezongen in de bijbel.

Over muziek dus. Zoals al deze hele week. Afgelopen woensdag vertelde Daniel Rouwkema cantor in de Kloosterkerk over Christmas Carols bij de ouderenmiddag.

En afgelopen dinsdag at ik met de 20+ kring en ging het over de je luisterleeftijd volgens Spotify.

Spotify is zo'n muziekstreamingdienst waarmee je overal muziek kunt beluisteren die jij op dat moment wilt horen. Ik maak er ook regelmatig gebruik van. En zo aan het einde van het jaar maakt Spotify – net als iedereen in dit land – een lijstje. Welke muziek heb je het meest geluisterd en welke podcasts waren favoriet.

En - en nu komt het, want daar ging het dinsdagavond over: welke leeftijd vindt Spotify dat jij hebt op basis van de muziek die je luistert. Er waren er bij die maaltijd aanwezig die al tegen de dertig lopen, maar die toch een luisterleeftijd van slechts 17 jaar hadden. Zij hadden blijkbaar hele hippe muziek geluisterd.

Vervolgens waren we, en ik vooral – natuurlijk benieuwd wat mijn luisterleeftijd dan is volgens Spotify. Tja dat viel dan weer een beetje tegen: deze boomer van halverwege de vijftig kwam uit op een luisterleeftijd van 73 jaar. Omdat ik blijkbaar graag luister naar muziek uit de jaren zestig en zeventig...

Vandaar ook mijn verwijzing in de nieuwsbrief naar 'Times they are changing' van Bob Dylan. Een protestsong uit 1964. Toen de wereld de adem in hield. Na de Cubacrisis en de moord op president Kennedy.

En toen dacht ik: Er komen andere tijden...? Hoezo dan, er is nog weinig veranderd sinds 1964... De spanning is misschien nog wel hoger.

Er moet meer gezongen worden!

Het gaat over muziek vandaag. Want we zongen twee liederen uit de bijbel.

Maria zingt vandaag haar lofzang. Ja, zo heet haar lied: de lofzang van Maria - Maar als je goed leest en luistert, dan hoor je de eerste protestsong ooit. Want het is een lofzang met een kritische noot. Maria bezingt Gods liefde en trouw. Ze zingt over God die omziet naar mensen die velen over het hoofd zien. Zoals Elisabeth, decennia kinderloos. En Maria zelf, meisje van lage komaf en veel te vroeg in verwachting. God kiest voor hen, zo ervaart en zingt Maria:

“Hij toont zijn macht en de kracht van zijn arm en drijft uiteen wie zich verheven wanen, heersers stoot Hij van hun troon en wie gering is geeft Hij aanzien. Wie honger heeft overlaadt Hij met gaven, maar rijken stuurt Hij weg met lege handen.”

Maria weet zich gezien en dankt God daarvoor en tegelijkertijd wijst ze al die mensen die zo graag in de kijker staan, terecht.

Hoe subtiel ook. Dit loflied van Maria zit vol maatschappijkritiek. Vol van verlangen naar een nieuwe wereld. Want er komen andere tijden...

Dan ook nog dat andere lied. Het lied van Jesaja. Eigenlijk óók een protestlied. Luister maar: “God geeft kracht aan trillende handen, maak knikkende knieën sterk.” God zet deze wereld op zijn kop. God komt bevrijden en zal al het kwaad dat jullie wordt aangedaan vergelden.”

Ook hier geldt: er komen andere tijden: “Wees sterk en vrees niet!”

Een ongekend hoopvol lied, voor het volk van Israël. Want van dat volk is weinig meer over. Weggevoerd in ballingschap. Ze zijn gevangen ver weg in het hartland van Assyrië. Er zit een grote woestijn tussen hun verbanningsoord en de het ooit Beloofde Land. En wat zingt Jesaja: die dorre woestijn, vol zand en stenen. Zonder enig groen of water, die steppe zal bloeien. *Het water zal stromen, het water zal tintelen stralen, dorstigen komen en drinken.* Zij zullen uit de verdrukking gered worden. God zal een weg maken, dwars door de woestijn, een heilige weg, en die leidt rechtstreeks terug naar het heilige Land. Wie door de HEER bevrijd zijn, keren terug. Jubelend komen zij naar Sion.

Twee vreugdevolle liederen.

Twee protestliederen ook, die niet blijven hangen in het geklaag en gemopper en hulpgeroep. Kijk ons eens zielig zijn, en o, o, hoe moet het nu verder. Dat geldt eigenlijk voor alle protestliederen. Er zit een twist in. Het kan anders. Die hoop op een andere wereld zet je anders in het leven.

Waar zijn deze hoopvolle liederen eigenlijk op gebaseerd?

Waarom is Maria zo blij? Daar heeft ze toch helemaal geen reden toe? Wat is er gebeurd, wat is er in haar situatie veranderd?

Van buitenaf zou je denken dat de ellende alleen nog maar groter is geworden. Ze was een jonge vrouw in Nazaret. Onbekend, onbemiddeld. Ze is uitgehuwelijkt aan Jozef de plaatselijke timmerman. Een mooi ambacht, maar geen vetpot. Ze haar leven was getekend. Het zou elke dag sappelen zijn om het hoofd boven water te houden. Ze zou er het beste van proberen te maken met een man die ze niet zelf gekozen had.

Wat is er gebeurd dat ze dit lied kan zingen?

Ze heeft een andere wereld gezien! Ze is opgetild uit de sleur, uit haar voorgeprogrammeerde leven. De hemel is voor haar open gegaan. Even. Toen Gabriël zich aan haar toonde en haar voorstelde om te worden opgenomen in het heilsplan voor de wereld. Ze schrok zich wezenloos, natuurlijk, toen, daar, toen de hemel opeens openging. Wat dacht je. Maar ze deinsde niet terug om vertegenwoordiger te worden van die andere wereld, van de hemelse werkelijkheid. Ze staat op en gaat - op die heilige weg dwars door de woestijn en ziet ze het groen ontluiken uit de harde wintergrond. Maria gaat ervoor: *die Heer wil ik dienen.*

Wat het lied van Jesaja doet is nog niet helemaal duidelijk. Ja, het volk zal ooit weer terug keren naar Jeruzalem – of wat er nog van over is – en ja de tempel zal herbouwd worden.

Maar of de mensen die dit lied horen er ook voor gaan? Of zij ook riepen: die Heer wil ik dienen? Dat weten we niet.

Aan Jesaja zal het niet liggen.

Jesaja mag de geweldige belofte van God doorgeven dat het kan veranderen. En dat deelt hij niet als een nieuwslezer mee. Nee, z'n ogen schitteren, z'n stem slaat over. Het is een blijde jubel. Die hele profetie is van begin tot eind getekend door een diepe blijdschap. Vanwege die geweldige toekomstige metamorfose: de woestijn gaat bloeien. Niet een beetje. Nee, als de Libanon en de Saron. Dat zijn gebieden die bekend staan om hun majestueuze bomen en hun eindeloze bloemenzee. En in plaats van een dor landschap, vol stof en barsten in de bodem, komen er waterplassen, met zelfs riet langs de oevers. Het wordt voor je ogen geschilderd, zo beeldend en zo concreet: een bloemenzee in de woestijn, eindeloos groen, en water. Je ziet het voor je en je gaat er vanzelf van zingen. En niet alleen de natuur zal een metamorfose ondergaan; ook de mensen: blinden worden ziende, doven gaan horen, verlamden kunnen weer lopen, ja zelfs: springen en stommen gaan jubelen. Daar gaat de Here God zelf voor zorgen...

Om zulke liederen gaat het in de adventsdagen.

Dat we in het duister van de tijden zien, horen, elkaar vertellen en inzingen: *dat het daar niet bij blijft*. Dat het daar niet omgaat zelfs, in de wereld. Hoe haaks dat ook klinkt op deze wereld waarin wij leven en waaraan je misschien wel lijdt. Omdat het uitzichtloze wereldnieuws van de machtsblokken waartussen wij hier in Europa vermorzeld dreigen te worden. Of omdat je tegenslagen hebt dicht bij huis in je persoonlijke leven.

Zing het dan uit.

De steppe die zal bloeien.

Liefde en trouw die ontspruiten in zijn spoor.

De bierkaai wordt een stad van vrede

Een roos ontloken uit barre wintergrond.

Zing het uit en tover een lach op je gezicht.

Zoals Niels van der Laan en Jeroen Woe het uitzingen in Even tot hier en de wereld in een ander licht zetten. Zing het uit, en stijg boven jezelf uit, boven de ellende.

Zoals er gezongen werd en gelachen toen de Venezolaanse Nobelprijswinnaar zich even liet zien op het balkon in Stockholm. Een lied met een twist, een lied vol hoop - ook al is Maduro nog gewoon aan de macht in Venezuela.

Deze derde adventzondag. Deze zondag *Gaudete* – verheugt u – is een oproep te gaan zingen.

Zing tegen het duister van de nacht. Zing mee met de Engelen die met het Ere zijn God het duister in de nacht verdreven.

Ik weet niet hoe dat bij u werkt. Maar ik zing, neurie of fluit regelmatig. Tot vervelends toe – volgens onze kinderen. Het helpt mij. Ik word er vrolijk van. Het helpt mij. Ik zing me de vrolijkheid te binnen. En omdat ik nogal veel bezig ben met Psalmen en gezangen zing ik ook regelmatig kerkliederen. En ook dat, juist dat helpt mij. Nu een teleurstellende ervaring, een moeilijk pastoraal gesprek, of een vergadering waarin we weer niet een stapje verder zijn gekomen uit een impasse, komt er vaak spontaan een lied in mij op. Ik zing boven mezelf uit. In mijn liederen durf ik meer te geloven, dan als er over na ga denken. Zing een Psalm en wees niet bang dat je luisterleeftijd bij Spotify niet 17 is, of 73, maar 2000 jaar, of 2800 jaar – en zing dus mee met Maria en Jesaja.

We zingen ons een weg naar Kerst. Een heilige weg. Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: 'Deze wereld omgekeerd' (Lied 1001)
- Dankgebed, Voorbeden, stil gebed, Onze Vader

- Collecte

GAAN

- Slotlied 'Er is een roos ontloken' (Lied 473)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"